

gyan lehet összehasonlítani, a hiányokat milyen számításokkal lehet pontosan kimutatni, és mindezek ismeretében végül a tartalomjegyzékeket, lapszámokat miként lehet meghatározni és egymással összemérhetővé tenni. Mindezt az Országos Széchényi Könyvtárban található, de eddig alaposan meg nem vizsgált korrektúrapéldányon mutatta be, mely egy rendezett kiadás előzménye volt.

Szőnyi György Endre Balassi és Sir Philip Sidney életrajzi, költői hasonlóságának nyomán elindulva számos igen feltűnő azonosságot talált a két személyiség pályájában: a hithez való viszony, az utolsó órák s azok filozófiája, majd ezek hagyományozása a mitikussá fejlesztett epicédium-költészet segítségével stb. E párhuzamok elvontabb kérdések felvetéséhez vezették az előadót. Arra kereste a választ, hogy mennyiben alakították a késő reneszánsz korban a költők önmaguk ezt a róluk később kialakuló képet, illetve milyen szerepe volt ebben a kánonformálásban az utódoknak.

H. Hubert Gabriella Laskai Csókás Péter latin nyelvű művének teológiai rendszerét ismertette. A kötet egyszerre nyelvtörténet, filozófiatörténet, iskola- és akadémia-történet, költésztörténet és egyháztörténet. Érdekessége, hogy egyetemes és magyar irodalmi hagyományokat figyelembe vevő műfajelméleti rendszere van. Az elméleti szempontú mű a protestáns humanizmus ékes példája.

Szigeti Csaba poétikatörténeti rész kutatásokkal foglalkozik, s ennek kapcsán most a rím-sorozatokat vizsgálta a magyar költészetben. A modern francia elméleti irodalom nyomán a Régi Magyar Költők Tára XVII. századi sorozatának 10. kötetét nézte át a rímképletek szempontjából. Azt kereste, hogy megjelennek-e a páros rímek helyén az a-b rímképletű (kereszttrimes) verskezdő sorok, s vajon hatottak-e a nyugati minták, ezek közül is elsősorban a szonett. Ezért a c-vel jelölhető rímhívó szó sorát kitüntetett helyzetűnek tartja. E prekonceptió alapján vizsgálódásai negatív eredménnyel zárultak.

Az előadásokat valamennyi esetben tartalmas vita követte. *Klaniczay Tibor* előnöki zárszavában kiemelte Szeged sokoldalú szerepét a régi magyar irodalom kutatásában.

Székely Júlia

Sík Sándor-emlékülés

1989. május 29.

Sík Sándor születésének 100. évfordulója alkalmából az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya és az Irodalomtudományi Intézet tudományos ülészeket rendezett az akadémia kongresszusi termében, 1989. május 29-én. A költőként, tudósként, pedagógusként és irodalomszervezőként, szerkesztőként egyaránt kiemelkedő egyéniségről eddig ilyen összefoglaló jellegű, széles nyilvánosságnak szánt értékelés nem született, többnyire a katolikus sajtóban méltatták kortársai és pályatársai. Holott életműve nem korlátozódott csupán a modern magyar katolikus irodalom megújítására, a Vigilia című folyóirat igen magas szintű szerkesztésére, hanem az egész egyetemes magyar irodalom számára maradandó jelentőségű volt tevékenysége. A tíz elő-

adás e tevékenység különböző oldalait világította meg, az elmélyült szakmai elemzéseket szinte minden előadónál áthatotta a nagy egyéniség személyes ismeretéből eredő tisztelet, az emlékezés melegsége.

A délelőtti ülés elnöke, *Tolnai Gábor* felidézte Sík Sándorral tanítványi közelségben töltött szegedi éveit, majd azokat a mostoha évtizedeket, amelyek alatt Sík Sándor munkássága nem kaphatta meg az őt megillető elismerést, sőt, hallgatni kellett róla, művei nem jelenhettek meg, az általa képviselt értékek kiszorultak a magyar irodalom nagy részéből. Az első előadó, *Baróti Dezső* (*A patrióta* címmel) Sík Sándor eszméiről, magyarságtudatáról, szellemi horizontjáról, a tanítványainak átadott gondolkodói magatartásról beszélt szubjektív hangnemben, az átélt személyes élmények hitelével gazdagított, széles körű tárgyismerettel átszőtt előadásában. *Rónay László* a költői életművet méltatta *A szavak inflációjától a „szó”-ig* című előadásában, szuggesztív példák-
kal illusztrálva az emberség, a szeretet, a lelki nemesség üzenetét közvetítő költészetet. *Mészöly Dezső* (*A Himnusz-fordító* címmel) a műfordító Sík Sándor érdemeit sorolta fel, szintén személyes emlékek közbeiktatásával. Elemezte a Babits Mihály és a Sík Sándor által fordított himnuszok különbségeit, az eltérő elveket, formai megoldásokat, a műfordítói műhely titkait. Ez a fajta megközelítés, műfordítás-elemzés nagyon ritka műfaj a szakirodalomban, hasznos lenne, ha Mészöly Dezső hosszabb lélegzetű műben is kifejtene az itt felvázolt gondolatokat, a Sík Sándor-fordítások értékeit, hatását a magyar műfordítói gyakorlatra. *Békés Gellért* (*Töredék az emberről* című) előadása Sík Sándor kivételes egyéniségét hozta közel a hallgatósághoz, az embert próbáló időkben tanúsított magatartását, emberekhez való viszonyát, példamutató személyiségét mutatta be sokoldalúan, lélektanilag hitelesen és árnyaltan. *Lukács László* Sík Sándor tanári tevékenységét, ismeretközvetítő adottságait, professzori erényeit tárta fel előadásában. Tanítványaira gyakorolt hatását, az egyetemi órák tananyagát, eredeti gondolatainak fontosságát és máig ható érvényét bizonyította. *Németh G. Béla* az irodalomtudós alakjának bemutatására vállalkozott, Sík Sándor felismeréseit elemezte, módszerének hatékonyságát méltatta. *Jelenits István* (*Sík Sándor a keresztény irodalomról* című) tanulmánya a tudós munkásságának jelentős részét alkotó irodalomértelemező, a modern keresztény elméleteket és műveket a magyar irodalomba integráló írásait elemezte, tág horizontú érdeklődésének bizonyítékait tárta fel új szempontokat, modern értékelő mozzanatokot alkalmazó módszerrel. *Bodnár György* (*Sík Sándor modernségfelfogása* címmel) az irodalomtudósi tevékenység és elvrendszer egy jelentős rétegét bontotta ki a tanulmányok, kritikák, egyetemi előadások szövegéből, a máig használható, útmutató nézeteket mutatta be, Sík Sándor értékre érzékeny, világos elveit gyűjtötte össze magyar és kortárs világirodalmi példákkal illusztrálva. *Pomogáts Béla* (*Út a Nyugathoz* című) tanulmánya a modern magyar irodalom megszületésében szerepet vállaló papköltő kortársaihoz, a meghatározó folyóirathoz való viszonyát elemezte számos eddig ismeretlen dokumentum, valamint néhány jelentős költői mű felhasználásával. *Vásárhelyi Miklós* sajtótörténeti kutatásainak egy részletét mutatta be a Sík Sándor által szerkesztett Vigilia évtizedeinek, az 1945 utáni korszakban betöltött funkciójának felidézésével, a tudomány eszközeivel támasztva alá a követelmény és a szakmai értékelés megállapításait, a rendkívül igényes, független szellemű lapról alkotott elismerő, de a szakirodalomban igen elszórtan jelentkező véleményeket.

Összefoglalóan valamennyi előadásról elmondható, hogy mindegyik egy nagyobb tanulmány vagy tanulmányfűzér alapja lehet, hiszen itt nem volt mód a részletes kifejtésre, valamennyi szempont alapos érvényesítésére, de a szerzők tárgyismerete, Sík Sándor iránti tisztelete és a napjainkban érvényesülő értékmentő szellem lehetővé teszi, hogy a közeljövőben monográfia születhessen a magyar irodalom e jelentős személyiségéről.

R. Takács Olga